

Հիւճ 4

Նիի եՈՐԲ, ՅՈՒՆՎԱՐ 25, 1919

Նօ. 4

ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ
ԹԵՂԵՏՈՒՄ Ի ԱԿԵՄ
ԻՆՉ ԳՕՆԵՈՒ ՄԻԼԵՐԻԵՐ
ՍԵՎՏԻՅԻՄԻՉ ԻԼԱՀԻԼԵՐ
ԷՎԼԵՆՄԵ՞Ք ՄԻ, ԷՅԼԵՆՄԵ՞Ք ՄԻ
ԳԱԼՊ ՖԵՐԵԱՏԸ (ՇԻՐ)
ՄԻԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ
ՄԵՍԼԵՔԵԹՏԵՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Weekly Periodical

"CILICIA"

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա
Ի Է Մ Ի, Ա Խ Լ Ա Գ Ի Վ Է Ս Ի Յ Ա Ս Ի
Հ Ա Ֆ Թ Ա Լ Ը Գ Ղ Ա Զ Է Թ Ա

Ճիւմասա էրքէսի կիւնկերի ցէտր օլունուր

CILICIA

A Scientific, Moral and Political

WEEKLY PERIODICAL

Published by

HAIG PUBLISHING COMPANY

Մուհարրիրէր՝

Նաւիր՝

Editorial Staff:

Business Manager:

ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
 ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

S. B. JACOBIAN
 H. ADADOURIAN

L. B. JACOBIAN

ԱՊՕՆԷ ՊԵՏԷԼԻ

YEARLY SUBSCRIPTION

Սէնէվի\$3.00
 Ալթը ալլը\$1.75

Domestic\$3.00
 Foreign\$3.50

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. IV.

January 25, 1919

No. 4

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. «Կիլիկիա»նըն սէնէվի փէշին \$3.00, վէ ալթը ալլը \$1.75 օլտուղը Հալտէ, Ապօնէ պէտէլի Money order եա check թարի-
 գիլէ իրսալ օլունմալը. check իշին 5 սէնթ Փաղլա կէօնտէրիլէրէք:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շա-
 չտ պիրի մէճպուրի օլարագ 6 ալլը սըփարը Հտէրսէ, Յունվար-
 տան վէ եախօտ Յուլիստէն պաշլամալը տըր: Արատա սըփարը Հ-
 տէնլէր՝ Յունվարտան եա Յուլիստէն սըփարը կիւնիւնէտէք կէչէն
 վազթ իշին տախի թէէտիլէ Հթմէլի տիրլէր:— Պու կիպի ապօնէ-
 լէրէ՝ կէչմիշ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրիլ իդ:

3. Ատրէսլէրինի թէպտիլ Հտէնլէր անիտէ պիր գարտ իլէ Հսքի
 վէ եէնի ատրէսլէրինի (ինկլիգճէ եազարագ) պիզէ պիլտիրմէլէրի
 արզու օլունուր:

4. Էտրէս թէպտիլաթընտա, վէ շախսի չէքլէրտէ 5 սէնթ
 կէօնտէրիլմէք կէրէք իտիլինէ տաիր միւքէրրէրէն Հտիլէն իւթա-
 րաթը պաղըլար կէօրմէմիշլէր կէօրիւնիւլօր: Լութֆէն պու խու-
 սուլարա տիգգաթ օլունսուն: Ապօնէլէր պու կիպի ուՓագ սալը-
 լաճագ չէլէրտէ Հիմմէթլի պուլունարագ պիզի խալի Փաղլա մէսա-
 րիֆտէն գուրթարմը օլաճագլար:

Պիշնիւմէ մուխապերաթ աթիտիի ատրեսէ կիօնտէրիլմէլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK. N. Y

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽԱՌԻԱՆԱՐ

ԹԵՃԵՏՏԻՒՏ Ի ԱԼԷՄ

(RECONSTRUCTION)

Մուհարրէպէ, պէլքի շիմտիյէտէք ճինս ի պէշէր արասընտա իճրա հտիլէկէլմիշէն պէօ-
 յիւք վէէն մասրափլը մասլաւհաթ նիհլայէթ
 խիթման կէլտի: Լաքընի անտէն ազ կիւճ օլմա-
 յան ախէր պիր թէշէպպիւս, եանի տիւնեայը
 միւհճէտտէտէն իշեա վէիզամէ (վէրաշինու-
 թիւն) իշի եէնի պայլամազ իւզրէ տիր:

Տէօրթ պուշուգ սէնէ զարֆընտա տիւնեա-
նըն պէօյուք պիր դընմը կիւլլէլէր վէ գուճպա-
րալարլա ալթ իւլթ վէ վիրան օլտու, անլէր
թէքարէն պինա էտիլմէլի տիր: Ձօզ զիգըմէթ
չէլլէր հաղմա վէ թէլէֆէ էտիլտի, անլէրին եէրի
սուլմալը միւմքին ի մէրթէպէ: Սէնաաթլար վէ
ախզ ու իթա պօզուլտու, անլէր թէքարէն քէն
տի նօրմալ Հալլէրինէ կէթիլիլմէլի տիրլէր:
Հիւքիլմէթլէր թէմէլինտէն սարսըլտը, նիչէ ա-
ղիմ տէվլէթլէր վէ իմփէրաթօրըդլար տիւշ-
տիւ, վէ միլլէթլէր փարէ փարչա օլտու, պուշ-
լարըն եէրինէ գաիմ իտարէլէր թէէսիս էտիլ-
մէլի: Տին, Փէլտէֆէ վէ ուսուլ ք թալիմ Հէմ
մուաշէրէթ ի պէշէրիյէ պիլէ թազէ պիր ճազի-
պէ վէ մանա իլէֆիթըրլէր էօնիւնէ րէսմ օլտու
յօր, Հէփ պուշլարա Հալ ք Հազըրըն մաթլուպը
օլան մէթօտ իլէ եէնի մանալար վէ իզաՀաթլար
վէրիլմէլի — էլՀասըլ — տիւնեա վէ անտէ մէվ
ճուտ Հէր շէյ եէնիտէն թէրթիպ վէ թէշքիլ է-
տիլմէլի տիր:

Մուհարեպէյէ կիրէն վէ անը պաշա չըդա-
րան ճիւլէթլէր պիւլէ պուճա ազիմ վէ աճիպ
իճրասթլարտան սոնկրա պու կիւն քէնտի քէն-
իւլէրի եէնի Հալլար, եէնի իճթիյաճլար վէ
եէնի մճպուրիլէթլէր էօնիւնտէ պուլուլօրլար:
Խլուսուսիյէ Ամէրիկա Հագգընտա սէօյլէյէրէք
տէյէպիլիրիք քի, մուհարէպէ միգաննըն տէօն

մէսինստէ պու մէմլէքէթին նէ գատար Հիսսէսի
օլաճաղընր պիղզաթ քէնտիսի պիլէ Թամմ էօլ-
չէմէզ իբէն, նիհաչէթ զանն օլունտուղընտան
փէք զիյատէ գուվլէթլի վէ միւղթէտիր պու-
լունտուղը անյաջըլտր:

Ֆիւթիւհաւթը գաղանձագտաւ պէօլիւք հոս
սէլէրի օլմուշ օլան ասքերլէրիմիզէ հալրէթ վէ
սիթալիշէ պագարագ, «Աֆէրի'ն, Ամէրիգա
ասքերլէրինէ, աֆէրին Ամէրիգա սիլահլարը-
նա» տէյօրուզ. լաքին մուհարէպէյի գաղանձագ
տաւ պուշլարտան ազ հիսսէլէրի օլմայան Ամէ-
րիգա էհալիսինէ պագըպ հայրան օլմամագ է-
տէմէյօրուզ: Ասքերլէրիմիզէ վէ հիւքիւմէթիմի
զէ մէթանէթ վէ ճէսարէթ վէրէն էհալիմիզին
սապրը, սէխավէթի, վէ ալիլագի մէպտէլէրէ
սատագաթըլլա ինսանփէրվէրլիք րուհը միւֆ-
թէխիւր վէ միւթէհալլիւր օլաճագ տէրէճէլէրէ
եէթիշմիշ տիւր:

Խայրեհանըզ վէ սէխավէթին իւշ գաթ ի-
մարէսի օլան Փէտաքեարըզլարըն պիրինճիսի
ատէմ վէրմէք իտի . իքինճիսի՝ Հարպըն չարխ-
լարընը մուվաֆֆագիյէթլէ իշլէթմէք իշլան փա-
րա տէօքմէք իտի , վէ իշլանճիսիսիւ՝ օլանըմըզըն
տէշլի Փաղլասընտան իլլա պիղզաթ իհթիյաճը-
մըզտան քէսիպ զալրիկէրէ հարտըմ եթթիշտի
մէք իտի : Ամէրիզա պու իւշ ճիհէթլէ տէ քէն-
տի Փարզընը մէտ՛ ու սէնաչա լալըզ օլաճագ
տէրէճէյէրտէ իճրա էլլէտի :

Պիռ Կիւն տիւնեատա պէօյիւք վէ քիւչիւք
Հէփ միլլէթլէրին, Հաթթա ճէնկտէ տիւնլէն ու
լանլարըն պիւն կէզլէրի Ուիւլընա չէմիլմիւռ
Հէր էլ եարտըմ իչիւն Ամէրիգայա ուզանմըլ ի-
սէ, պունուն ասըլ սէպէպի պու մէմլէքէթին սէյ
րէթ ու մէսլէքինին իթիմատա շայան օլմասը
տըր: Հէր քէս Ամէրիգանըն պիղարազ պիր բուհ
իլէ սուլփիէրվէր, վէ խալրիաւ պիր գալպլէ
ինսանիյէթի սէվէր, վէ Հիւրրիյէթ Հէմ տէմօք-
րասի իչիւն Հէր Ֆէտաքէարլըղը էտէր օլտուղը-
նա գանմըլ օլարադ գավի պիր իթիմատլէ քէն-
տի Հալլընը պու էհալլիյէ արզ էթմէքտէ տիր:

Պիզ էրմէնիլէր տախի վաթանըմըզտա միլ-

լէթիմիզէ հիւրերիյէթ ի քեամիւէ վէրիւտիյի կի պի, Հասրէթլէ պէքլէյօրուզ քի, Ամէրիզանըն դանաւարը իւզէրիմիզէ սայէպան օլսուն, Ամէրիզանըն սէրմայէսի իհեալ ք մէմլէքէթ մագ սէտիյլէ եարտըմա եթիւիւսին, Ամէրիզանըն տէ մօքրասի րուհը պիզի իտարէ վէ իհտա էյլէսին, վէ Ամէրիզանըն դանուն ք էսասիսի պիզէ մօտէլ վէ մէմուրին Հէմ մուալիմլէրի պիզէ բէհպէր օլսուն: Պիւսպիւթիւն խարապ օլմուշ էրմէնիսթանըն միւնէտտէտէն ինչա վէ իհեսաւընտա Ամէրիզատան պէօյիւք մուալէնէթ պէքլէյօրուզ:

Մուգատտէմէտէ տէտիյիմիզ կիպի քիգա-
նըսքարագըն իշի մուհարէպէտէն տաՀա կիւհ վէ տաՀա գարըլըգ օլարագ, սաքին պիր Ֆիքըր իւէ եաիւրլաճագ շու իւշ շէյլէրի պիզտէն թալէպ էտէր, պիրինճի՝ տիւնեայա եթէմէք թէտա-
րիքի, իքինճի՝ մամուլաթ իշիւն խամ քէրէսթէ վէրիւմէսի, վէ իւշիւնճիւ պիր խայլի մամուլաթ (խաթիմալ իշիւն եափըրլըպ Հազըրլանմըշ շէյ-
լէր): Մուհարէպէյլէ տօղրուտան իշթիզալ էթ միշ, վէ եախօտ պիթարաֆ տուրմուշ օլան Հէր պիր մէմլէքէթ պիրա խաթիւնա քէնտի զըրաթ վէ թիւարէթ վէ սէնաթ մէշղուլիէթիւտէ օլ տէրէճէ կէրիյէ տիւշմիւշ տիւր քի, տիւնեանըն նօրմալ Հալինի քէսպ թէմէսի իշիւն ագալլի պիր գաշ սէնէ վազըթ լազըմ տըր:

Պու պիր գաշ սէնէ միւտտէթիւտէ մէմլէ-
քէթլէր քէնտի էլլէրինտէն կէլինի եափտըգտան սօնկրա պիլէ իհթիյաճըրընըն տէֆի իշիւն զըսմէն խարիճէ էլ աշմաղա մէճպուր օլաճագ-
լար տըր: Շու սըրատա ճիհանըն իհթիյաճաթը-
նա միւնքին ի մէրթէպէ ճէվապ վէրէճէք օլան մէմլէքէթ Մ. Մ. Ամէրիզա տըր: Պիր թարաֆ-
տան արաղինին կէնիշլիյի, տիկէր թարաֆտան վասիթալարըն միւսաատէսի, պուլարալ պէրա պէր պու մէմլէքէթին մուհարէպէտէն տիկէր-
լէր գատար խասարտիտէ օլմատըր միւնասիպէ
թիյլէ, ագալլի պիր գաշ սէնէյէտէք տիւնեայը պիր տէրէճէ պէսլէյէճէք օլան տիւար Մ. Մ. Ամէրիզա օլաճագ տըր:

Եւ ի թէճըրիպէնին Հիսապընա կէօրէ պու
մէմլէքէթին արաղիճէ սուհուլէթլէրի անա զը-
րաթաճա էօյլէ պիր ալի մէվգի վէրմիշ տիր քի,
անտէ Գիւրըէ ի զէմինին պիր պուշուգ միլիար
էՀալիսինի պէսլէյիպ տօյուրապիւմէք գապի-
լիյէթի մէվճուտ տըր: Տիւնեատա էօյլէ մէմ-
լէքէթլէր վար քի, Ամէրիզա էՀալիսի գատար
իշիւնգար վէ խալիսաՀ օլսալար պիլէ թօփըրագ

լարընըն միւսաատէսի եօգ տըր տիւնեանըն ան-
պարը օլմագլըգա: Մէմլէքէթ շէմալտան ճէնու-
պա ուզանարագ զըրաթ իշիւն իգթիզալը Հէր
պիր միւնթագա վէ իգլիմ՝ ի շամիլ տիր: Պուղտալ
վէ էմսալի գախարիին էն զիյատէ դանիյէթլէ
մէյտանա կէլտիյի իգլիմ Միւնթագալ ք Միւ-
թէտիլէ օլտուղը Հալտէ, Մ. Մ. Ամէրիզա Պ
ճիհէթլէ փէք միւսալիտ պիր մէվգիտէ տիր: Մէմ
լէքէթին տէրուինտէ, խուսուսա զարպի զը-
թասընտա կիթտիքճէ եիւքսէլմէքտէ օլան իր-
թիֆալ անա օրմանլար, ըրմաղլար վէ Հալա-
ճա րիւճՀանիյէթ վէրիւլէր: Եօգարըտան աշա-
ղըյա ագան ուլու ըրմաղլարը, վէ իւշ թարաֆ-
տան օգիանսույա մութթասըլ օլմասը՝ անա նագ
լիյէճէ փէք ագիմ սուհուլէթլէր պախշ էթմիշ
տիր: Հէփ պու Ֆիգիդի միւնասիպէթլէր՝ սէ-
նաթ վէ էտէվաթըն միւքէմէլ օլմասը իլէ պիւր
լէշէք Ամէրիզալը մահսուլաթճա էն դանի
պիր մէմլէքէթ թահվիլ էթմիշ տիրլէր:

Գէնտի էՀալիսինի տարտա պրագմալարագ
տիւնեայը իթամ էտէճէք գապիլիյէթլէրէ մա-
լիք օլան շու մէմլէքէթին քիգանսքարագըն ի-
շինտէ իգթիզալ էտէճէք մահսուլաթը թէտարիք
էտէպիւմէսի իշիւն զըրաթ իշինտէ շիմտիքին-
տէն զիյատէ վազըթ վէ ատէմ գուլլանմասը կէ
րէք տիր: Ամէրիզանըն պինլէրճէ վէ օն պին-
լէրճէ տէօնիւմ խալի արաղիսինի գէր էթմէք
իւզրէ փէք չօք իշմիլէրէ վէ ալաթ ու էտէվա-
թա իհթիյաճը վար տըր: Իշթէ մէմլէքէթին էօ-
նիւնտէ զըրաթ իշիւն պիհուտուտ պիր մէյ-
տան աշըլմըշ տըր, քի գալիթ իլէ օլ մէյտանա
աթըլմասը Հէմ քէնտիին Հէմ տիւնեանըն իհ-
եսաւընա սէպէպ օլմասը իգթիզալ էտէյօր: Պու
նէ՝ ալա պիր պախիթ տըր:

Սաիր մէմլէքէթլէր՝ Փապրիզա վէ մամու-
լաթճա նօրմալ Հալլարընը պուլանատէք, խա-
րիզ իւլ ատէ պիր միգտարտա խամ քէրէսթէյէ
միւնթաճ օլաճագ տըրլար: Թէյլֆ էտիլմիշ օ-
լան էպինիյէ վէ էտէվաթըն խատէսի իշիւն լա-
զըմ կէլէն տէմիր վէ աղամ քէրէսթէ, էլպիսէ ի-
շիւն իճապ էտէն փամուգ, եիւն վէ տէրի, էլ-
Հասըլ Հէր տաիրէտէ մամուլաթ իշիւն խամ քէ-
րէսթէ քիւլլիյէթլի միգտարտա պու մէմլէքէթ
տէն իսթէնէճէք տիր: Հաթթա տիկէր մէմլէ-
քէթլէրին Փապրիզալարը եթէթէր գատար մա-
մուլաթ մէյտանա կէթիւրէմէտիքլէրի Հալտէ,
Ամէրիզատան եափըրլըշ էտէվաթ վէ էշիա իշ-
թիրա էթմէյէ մէճպուր օլաճագ տըրլար:

Տէմէք օլուր քի, տիւնեանըն միւճէտտէտէն
ինչա ու իհէասընտա Ամէրիգանըն փէք ազիմ
պիր Հիսսէսի օլարագ, պու մէմէքէթին չարչու
վէ ֆապրիգալարը ատէթտէն զիյատէ իշէմէ-
յէ, վէ զըրաաթը վասաթտան զիյատէ մահսու-
լաթ մէյտանա կէթիւմէյէ մէշղուլ օլաճագ, վէ
պէօլէճէ Ամէրիգայա պէօյիւք իշ ֆուրսաթը
աշըմըջ օլաճագ: Պուստա իքի պէօլիւք կիւճ-
լիւք խաթրա կէլիր: Պիրի՝ իշճի իլէ ֆէթըրի
արասընտա կիւճըլիւքէր, վէ տիկէրի՝ էճնէպի
տիյարլար իլէ ախզ ու իթատա փէշին փարա
զըթըլը:

Իշէր պիր գաշ սէնէ փէք իշթաՀար օլա-
րագ, պիրթապի գէնկին ֆագիր պիւթիւն էՀա
լի ազիմ պիր զալլէթ վէ Հէլէճան իշինտէ պու-
լունաճագ, վէ պու Հալին թապիի նէթիճէսի օ-
լարագ իշճի զըլլէթինտէն մատա ելիւքէք իւճ
րէթ մէսէլէսի մէյտանա տիւլէճէք: Պիգէ Ամէ
րիգատա պու կիւճըլիւքին էօնիւ ալընապիլիր
իշճի իլէ իշ սահիպի արասընտա փէք ազիլա-
նէ վէ ատիլանէ պիր իմթիլլաճ մէյտանա կէլ-
մէսի իշիւն Հիւքիւմէթին, սէրմայէ սահիպլէ-
րինին վէ իշճի իթթիՀատարընըն վիճտանճա
տիւլիւնիւ պիւ իշէմէլէրի իլէ: Պու կիւն էվրօփա
նըն Հալի կէօսթէրիյօր քի, իշճի իլէ իշ սահիպի
արասընտա ազիլանէ պիր անլալընըն մէվճուտ
վէ մահֆուզ օլմասը թարաֆէյն իշիւն նէ՝ գա-
տար էլլէմ տիր:

Տէմօքրասի ուսուլը վէ փրաքթիսի կիթ-
տիքճէ պու կիւճըլիւքին Հալլինի զօլալլանտը-
րըյօր: Կէշէն նուախէտէ զիքը էտիպ կէշտիլի-
միլ նիւ եօրք սթրալլընտա՝ մէսէլէսի թէֆ-
թիւ վէ Հազգը իճրա էթմէք իւզրէ Հիւքիւմէթին
միւտախէլէսի թարաֆէյն իշիւն մագպուլ պիր
թէրթիպ սալըմըջ տըր: Բէիս Ուիլսընըն պու
կիւն տիւնեատա թահթ ը թէէմինաթա ալմագ
տիւլիւնտիլիւ տէմօքրասի բուՀը փէյ տէր փէյ
սուսուֆ ը էՀալի արասընտաքի կիւճըլիւքէրի
թէսվիյէ վէ պէն էն նաս միւտալէմէթ ու ատա-
լէթի թէէմին գըլաճագ, վէ պու տէՀէթլի մու-
Հարէպէնին խալլը նէթիճէլէրինտէն պիրի տէ
պու օլաճագ տըր:

Բիգանսքրագըն իշինտէ պէլլի պիր կիւճ-
լիւք էճնէպի միլլէթլէրին էլտէ եէթէր գատար
նագտ ազէլէրի եախօտ ալթուկարը պուլուն-
մատըղը օլաճագ տըր: ԻՀթիյաճ ազիմ, մաթ-
լուպ չօք, չարչը իշթիՀար, լաքին էլտէ փարա
ագ, նա՞սըլ իշ կէօրմէլի: Անըն տա չարէսի

միւճըին ի մէրթէպէ սաիր տէվլէթլէրէ իգըադ
էտիպ (էօտիւնճ փարա վէրիպ) պէտէլինէ թէ-
էմինաթ ալմագ տըր: Պուստա ինսանիյէթ վէ
ֆէտաքեարըղը չուրատա տըր քի, օլանըմըղը
աճլարա գափտըրըպ զաչպ էթմէլէրէք, վէ տի-
կէր թարաֆտան անլէրին իՀթիյաճըն էլտէ վէ
սիլէ թուլթուպ պիշարէլէրի սօյմալարագ, ին-
սաֆըլը թիճարէթ գափտէսինճէ վասաթ պիր եօլ
տա թարաֆէյնին իՀթիյաճըն տօլտուրապի-
լիր, այնի վագըթտա Հուգուգըմըղը վիգայէ է-
տէպիլիր իգ:

Ձաթէն էճնէպի տէվլէթլէր զիմմէթինտէ
Մ. Մ. Ամէրիգանըն մաթլուպը 5—6 միլիար
տօլարա եէթիշմիշ, վէ րիգանսքրագըն իշի
պաշա վարանատէք պէլքի պիր օ գատար տաՀա
իգըադ էտիլմէք լաղըմ կէլիր: Իշթէ Ամէրիգա
յա պիր ճէլիլ ֆուրսաթ. օրթալըղըն չու Հալին
տէն նէ՞ գատար իսթիֆատէ էտէպիլիր իգ տէ-
յու Հէլէճանա կէլմէլէրէք, տիւնեայա չու սը-
րատա նի՞ճէ պիր խըտմէթ էտէպիլիր իգ տէյու
ալի վէ նէճիպ պիր բուՀ իլէ ամէլ էթմէք, վէ
տիւնեայա ամէլի պիր տէրս վէրէրէք ճիՀանըն
տիգգաթընը Հագիգի տէմօքրասիյէ էվիլմէք
իշիւն նէ՞ զիգըյմէթ պիր իմթիյազ:

Բէիսիմիլ մահգա պուսուս իշիւն Հագըր-
լանմըջ օլարագ, պու կիւն միլլէթլէր էնճիւմէ-
նինտէ տալիս Ամէրիգանըն պու արգուսընա թէր
ճէման Հալինտէ տուրույօր:

ԻՒՉ ԳՕՆՇՈՒ ՄԻԼԼԵԹԼԵՐ

Սուլ Հօնֆէրանսընտա Թիւրք Հիւքիւմէ-
թինին գատէրի նէ վէճէլէ թալին օլունաճա-
ղընը ազիմ մէրագլէ պէլքիւ իքէն, էօթէտէն պէ
բու թէպաա իւշ միլլէթլէրին եէքտիկէրիլէ ա-
լագալարընա տաիր պապը միւթալէաթտա պու-
լունմագըղը Հէլմմ ատտ էտէրիգ:

Պու իւշ միլլէթլէր՝ Էրմէնի, Բուճ վէ Սիւ-
րիալըլար օլուպ, չօք ճիՀէթլէ աՀվալ վէ մէվ
գիլէրի վէ իՀթիյաճլարը այնի օլտուղընտան,
պիրինին գատէրի տիկէրլէր իւզէրինէ թէէսիր
իշէտէճէյի ինքեար գապուլ էթմէգ թարիխի
պիր վագըա տըր:

Սիւրիալըլար տէյէրէք սաըլ Սիւրիատա վէ
Մէսօփօթամիատա միւթէմէքըին Սիւրիալըլա
րը, Ասորիլէրի, Բիլտանիլէրի, Նէսթօրիլէրի
վէ սաիր խրիսթիան ճէմիլէթլէրի անլարըզ, քի

պիլիբրէր վէ պու կիւնքի եէնի ուսուլտա թէտ-
րիս էտիւն Արէպի իլէ պիւրիքտէ իլէրի կէօ-
թիւրիւն պիլիբրէր: Պէյրութ, Երուսաղէմ վէ
Սըսըր տարէլֆիւնուկարը զաթէն Հազըր պիւր
ալէթ Հալինտէ Արէպի լիսանըն տիւնեանըն
Հէման Հէման պէշտէ պիւր էՀալիսի արասընտա
վասիթայ Ը թէրազըր Հալինտէ գուլլանապիլիբ
լէր:

Փօլիթիգի Հիսապ իլէ Խրիսթիան Սիւրիա-
լըար պիւր պալարազ ալթընա թօլիանըպ, շարգ
տա գուլվէթլի պիւր իթթիհատ թէշքիլ էթմէլէ-
րինին վազթը կէլմիշ տիր: Թիւրքիա Բուժլա-
րը՝ զատիմ Եունան էՀալիսիէն մէնսուպ օլ-
տուգլարը Հալտէ, քէնտի պէտէնլէրինտէն ալ-
րըմըշլար իսէ տէ, Անատօլընըն սէվաՀիլ վէ
իլէրլէինտէ ճինսիլէթլէրինի սաղլամըշ տըր-
լար:

Պունլարը Եունանիսթան Բուժլարը իլէ պիւր
լէշտիրմէթիւք շիմտիլիք փէք չէթին պիւր մէսէ-
լէ օլուպ, շարգտա միւթմէթքին $2\frac{1}{2}$ միլեօն
Բուժլար պէյնիստէ պիւր նէվ միլլի վէ փօլիթի-
գի իթթիհատ թէշքիլ Հէմ թապիլի վէ Հէմ իգ-
թիզալը պիւր թէշէպպիլս տիր: Քիւլէիւք եու-
նանիսթանըն 100 սէնէտէն պէրու պազըրնտա
պէսլէտիլի Հասրէթ՝ եանի գատիմ արազիսի
իւզերինտէ պիւր վազըթ ուլու իմփէրաթօրլըգ
օլան Պիզանթիոն եախօտ Շարգի Բօմա Հիւքիւ-
մէթինի իՀեա գըլմազ թասալվուրը քեաշքի
գուլվէտէն ֆիլիլ կէլտէ:

Օլ կիւն կէլտէ կէլմէսէ Անատօլու Բուժլա-
րընըն իսթիզալլիյէթ վէ թէրազըլարը փէք
մուՀիմմ պիւր շէյ տիր: Պունլար էքսէրիյէթլէ
քէնտի սաըլ լիսանլարընը զալպ էթմիշ օլուպ,
Կիլիկիա վէ Անատօլու էրմէնիլէրինի գըսմ Ը
ազամը կիպի Թիւրքմէյի անա լիսանը եափմըշ-
լար: Թիւմարէթ վէ իւնսիլէթ ճիւՀէթլիւրինտէ
պու պիւր քեար իսէ տէ, միլլիյէթ թարաֆըն-
տան պիւր պէտպաթլըգ օլուպ, անըն տէֆի չա
րէսինէ տէրՀալ թէշէպպիլս էտիլմէլի տիր:

Անատօլունըն սալքի Հէր եէրինտէ տաղը
մըշ օլան Փարգըր միլլէթլէր՝ էգ ան ճիւմլէ
Բուժլար, էրմէնիլէր վէ գըսմէն Սիւրիալըար՝
Հասպ էլ իճապ Թիւրքմէյի Հըֆգ էթսէլէր պի-
լէ, Հէր պիւրի քէնտի անա իսանընը տէրՀալ էօյ
րէնիպ գուլլանմաղա պաշլամալը տըր: Պալատէ
տէտիլիմիգ կիպի՝ Սիւրիալըար Արապճայը,
էրմէնիլէր Հալճայը վէ Բուժլար Եունանիլմէյի
էլտէ էթմէք իւզըլ խուսուսի պիւր ճէՀտ իլէ ի-

չէ պաշլարլար իսէ 50 սէնէյէ գալմազ մազնէտ
լէրինէ վասըլ օլապիլիբրէր:

Հազիգի մէտէնիյէթին իճապաթընտան օ-
լարազ Հէր պիւր գալմ քէնտի լիսան վէ թարի-
լինէ վէ միլլի գապիլիյէթ վէ սէլրէթինէ էմին
գալարազ տիւնեայա խըտմէթ էթմէք իւզըլ մա-
պէնլէրինտէ պիւր նէվ իթթիհատ թէշքիլ էտէ-
պիլիբրէր:

Եէքտիկէրի իլէ գօնշու շու իւշ Գրիսթիան
գալմլարըն արասընտա պէօյլէսի պիւր իթթի-
հատ թէշքիլինէ միւնսէպէթ վէրէն խուսուս-
լար վար: Անլէրտէն պիւրի՝ Թիւրքիանըն, շար
գըն վէ Ասիանըն իՀեասը իչիւն պու իւշ գալմ-
լարըն մուգատտէր ի իՀալի իլէ տալմէթ էտիլմիշ
օլմասը տըր: — Թարիստէ կէշմիշ Հասէտէր վէ
տիւշմէնիլէրի Եիւզիւնտէն պու իւշ գալմլարըն
պիւր պիւրլէրինէ գարշը իւշէյէրէք, Հէմ քէնտի-
լէրին Հէմ գարշտաթիլէրին խարապընա եօլ
աշմըշ իտիլէրինի պիլիյօրուգ:

Ճէնուպտան Հիւճմ էտէն Իսլամիյէթլէ Սիւ-
րիա թէք պաշընա մուգալմէմէթ էտէմէգ իտի,
լաքին օլ վազըթ իւշիւտէ գուլվէթլու օլան շու
գալմլար ՊիՐԼԷՇԷՐԷՔ, օլ աղիմ աֆէթին էօ-
նիւնիւ ալապիլիբրէր, վէ պէլքի տէ էնկէրէկի
ինինտէ եալըր իքէն պօղուպ աթապիլիբրէր
իտի, լաքին եափմատըլար: Իսլամիյէթլին գու-
Հուրընտա Սիւրիա վէ Հաթթա Արապիսթանտա
պուլունան Գրիսթիան Գիլիսալարը թուֆան ալ
թընտա գալըր կիպի պիւսպիլիւն Հէլաք օլ-
տուլար:

Քէզա Շարգտան կէլէն տէՀէթլի թաթար
Հիւճմէրինէ էրմէնիլէր պիւսպիլիւն գարշը
գօյամալար իտի, լաքին Բուժլար քէնտիլէրլէ
պիւրլէշէլէր, վէ Սիւրիալըար տա եարտմ էլի
ուգաթսալար իտի թաթարիսթանըն պարպար-
լըգ սէլի Շարգը վէ Հաթթա գարպըն մուՀիմմ
պիւր գըսմընը իսթիլա էտէմէգ իտի: Բուժլար
էրմէնիսթանը մուՀաֆազա էթմէմէքլէ, Հէփ-
սինին տիւշմէնի օլան պէտէվիլէրին Հիւճմիւնէ
գարշը քէնտի գալա գափուլարընը աշըգ սագ-
լատըլար:

Սէլճուքի վէ Օսմանլը Թիւրքլէրի Եունա-
նըն մէրքէղի օլան Իսթանպօլա վէ Բուժ էլինէ
տօղրու իլէրլէր, վէ Պիզանթիոն սուրլարընըն
տէմիր գափուլարընը մըզրազլարը իլէ տէօյէր
իքէն էրմէնիլէր վազիսֆէսիգ տուրմասա իտի-
լէր, Թիւրքլէր Տարտանէլտէն էվրօփայա կէչէ
մէզլէր իտի: Պունլար թարիսին չէՀասէթլէրի

օլոսպ պու իւչ գօնչու գալմլարըն իթթիհատ-
սըզլըզը վէ իթթիֆագսըզլըզը եիւզիւնտէն տիւ
չար օլտուգլարը ֆէլաթէթլէրի կէօթէրիւրէր:

Իմտի կէչմիւշտէն տէրս ալալըմ, վէ պու
կիւն էլ էլէ վէրիպ պիր դուվվէթ թէչքիւ էտէ-
լիմ: Այնի իւչ տիւշմէնլէր, Իսլամիյէթ, Թա-
թարլըզ վէ Օսմանլըլըզ, Հալա էթրաֆըմըզտա
օրտու գուրմուշ վէ տէչըլէր էվվէլ տէօքտիւք-
լէրի գէչըլէրլէ պու կիւն իւմիտիմիզի վէ գուվ-
վէթիմիզի քէսմէյէ չալըչըլօրլար: Թէք թէք պի
զի ալթ էթմէյէ պու տիւշմէնլէր դատիպ տիր-
լէր, լաքին միւթթէհիտ գուվվէթիմիզիւն անլէրի
գափուտան տիչարը էտէպիւրիզ:

Վազթըլլա իթթիֆագ էթմէտիք, վէ ճէ-
զամըզ 500 սէնէ էսարէթ, խէճալէթ վէ զաչաթ
օլտու: Թիւրքիստա վա՞ր մը պիր էսքի շէչը քի
անտէ Բուճ Գիլիսսաքնտան տէօնմէ պիր եա իքի
ճամի պուլուճմասըն. պու նէ՞ պէօյիւք պիր
խարապաթ վէ Խրիսթիանլըզա Հազարէլթ տիր:
Պու սօն սէնէլէրտէ վազը օլան տէչչէթլի էր-
մէնի գըթալլարը տէչըլէրտէն պէրու գօնչուլա-
րըմըզ օլան Սիւրիալը վէ Բուճ Խրիսթիանլարըն
Հէտէֆ օլտուգլարը խուսուճէթին տէվամլարը
տէյի՞լ մի տիր: Շամ գըրընը, Լիպնան գը-
թալը, Եունան իխթիլալընտա Իսթանպօլ վէ
թաչրա մէտրօպօլիտլէրինին Բուճ փաթըրիյինին
պաչընա կէլէն շէյլէր Հալա պու կիւն օլմուշ
կիպի խաթըրլարտա թագէ տիր:— Իսթանպօլ
չարչուլարընտա սաթըլան Բուճ էսիւրլէրինին վէ
էսիւրլէրինին Հազարէթլէրի ունուտուլուր շէ՞յ
մի տիր:

Ե՞ Սիւրիալը, Եունանլը վէ Էրմէնի դամվ-
լարը, էսքի սաչըլըլարը վէ տաՀա տօղրուսը սաչ
ղըսըզլըզլարը պէր թարաֆ էտիպ, իւմիւճ տիւշ
մէնիմիզէ գարը մալ, ճան վէ ըրզ մուՀաֆագա-
սընտա էլ էլէ վէրէլիմ. պիր թարաֆտան թէտա
ֆի ի վէ տիկէր թարաֆտան թէարըուզի թէչէպ
պիւսլէրլէ իլահի տավէթիմիզէ սատըզ պու-
լունարազ իչլէյէլիմ. պիւրէրէք քի պիրիմիզին
մէնֆաաթը տիկէրլէրին քեարը, վէ պիրիմիզին
գաաֆը տիկէրլէրին գարարը տըր:

ՍԵՎՏԻՅԻՄԻՁ ԻԼԱՆԻԼԷՐ

(Նօ. 1 տէն տէվամ վէ սօն)

«Եա Յիսուս, մամը սէվէն» իլահիսի «Կիւ-
նէ Եէվմի սէֆէրիմտէ» իլահիսիստէն 19 սէնէ
սօնկրա, Էանի 1738տէ գալէմէ ալընմը տըր:
Պու իլահի ինկիլզ լիսանընտա պիրինճի բիւթ-
պէյի Հաիզ օլան օն իլահիլէրտէն պիրի օլմա-
սը, միւլէլիֆիւնին Չարլզ Ուէսլի նամ մէչչուր
ինկիլզ բուՀանի շաիր օլմասը վէ թէչլիֆ օ-
լունտուղը թարիխ Մէթօտիսթ ֆրօթէսթան
ֆըրգասընըն տօղտուղը թարիխ օլմասը ճիւճէթ
լէրիւլէ մէչչուր պիր իլահի տիր: Ինկիլզ լի-
սանընտա վէ Էաթօտ սաիր Հէր Հանկը պիր լի-
սանտա նէչը օլունմուշ Հիչ պիր ֆրօթէսթան
իլահի քիթապը Էօզ տըր քի, պու իլահի անըն
իչինտէ պուլունմասըն: Անըն միւլէլիֆի Չարլզ
Ուէսլիսին իլահի թէչլիֆի պապընտա էօյլէ
խարիզ իւլ առտէ պիր իսթիտատը վար խտի քի,
Էօլմուլըզ էտէր իքէն, կէզըր տօլաչըր իքէն,
Հէր վազթ վէ Հէր մահալտէ թէչլիֆ էտէր խտի:
Միւմաիլէյիլին ֆիքրի սուլը գուրուճագ պիւմէզ
պիր փուճարա պէնդէլիպ, սօն նէֆէսինէ գա-
տար իչլէմէքալէն ֆարիզ կէլմէտի: Պէլքի
«Չարլզ Ուէսլի պու իլահիյի նէ՞ միւնասէպէթ
լէ Էազուր» տէչիւ սուալ օլունապիւր: Միւտ-
տէթ ի էօմրիւնտէ 6500 իլահի թէչլիֆ էթմիւշ
օլան պու գաթըն Հէր Էազուրը իլահի իչիւն պիր
սէպէպ պուլմագ միւմքիսիլ իսէ տէ, սէվիւնի-
րիզ քի միւմաիլէյիլին պու իլահիսի իչիւն Հիչ
օլմագսա բիվայէթ Հալընտա պիր սէպէպ պու-
լույօրուզ: Տէնիլիյօր քի Չարլզ Ուէսլի 30 Էա
չընտա թէճէտտիւտ ի գալպէ մալիք օլտուգտան
սօնկրա պիր կիւն Էալը ճիվարընտա վազը է-
վինտէ օթուրուր իքէն, պիր սէֆիլ տէնիզ գու-
շու տէնիզին ազըլըն տալըա վէ գուտուրղան գա-
սըրղալարընտան պիզար օլարազ ուչուպ Ուէս-
լինին խանէսինէ տօղրու կէլտի, վէ օրատա
Ուէսլիյի կէօրէրէք կէլիպ տօղրու անըն գօյ-
նունա սօգուլտու: Ուէսլի գէվալը գուշուն պու
մուամէլէսինտէն թահրիք օլունարազ փէրի-
չան ճանըն տա Գրիստոսըն գուճաղընա իլթի-
ճա էթմէք կէրէք օլտուղընա տաիր անինտէ պու
իլահիյի թէչլիֆ էլէտի: Պու բիվայէթին սա-
Հիւ օլտուղը մուսատտագ տէյիլ իսէ տէ, իլա-
Հինին պիրինճի ալէթինտէն անըն սահիւ օլ-

տըղընա իհիմնալիցեթ չօգ տըր: Վէ լաքին պու
իլահի նէ միւնասիպէթիէ եաղըլմըշ օլուր իսէ
օլտուն, շուրասը աչըզ տըր քի, օ՝ միւղթարիպ
ճանըն սալթ Բրիստոսըն գուճաղընտա րահաթ
պուլապիլի իտիլինի միւպէյյին պիր տուա օլ
մասըյլա հէր տէրտլի միւմիւնին գալպինին թէլ-
լէրինէ մուվաֆըզ տըր: Վէ իշթէ տիւնեանըն
հէր թարաֆընտա «Եա Յիսուս, Բանը սէվէն»
իլահիսինին պու տէրէճէ սէվկիւլիւ օլմասընըն
սըրըր պուրատա տըր: «Իշ պու իլահի պէր թէ-
ման աթիտէ տէրճ օլունմուշ տըր:—

1. Եա Յիսուս Բանը սէվէն
Սըղընտըմ գուճաղընա.
Տալպալար չալգար իֆէն,
Եագլաւընմա գասըրդա.
Եա Յիսուս, հըֆզ էթ պէնի,
Էօմրիւմիւն քա սօնընա,
Ալ պու չալգանմըս կէմի՝
Էպէտի լիմանընա:
2. Եօգ տըր դայրի փէնակեահ,
Պիչարէ ստնա պագտըմ,
Եա Բապպ, պրագմա, պրագմա, ահ,
Օլ պանա սիփէր եարտըմ,
Ճիւմլէ իւմիտիւմ սէնտէ,
Եէթիւսին հէմ իմտատըն,
Շիւտի պաւըմա կէօլկէ
Պուլունա օլ գանատըն:
3. Հանէթիւմ սէնտէ տօլար,
Քի՛մ գալըր սէնտէ մէլիլ.
Խասթայա սըն շիֆալար,
Քէօրլէնէ տէ սէն տէլիլ.
Հագգ վէ մուգատտէս սին սէն,
Վար պէնտէ չօգ նիւայէթ,
Կիւնահտան տօլու իմ պէն,
Սէն սին լուքֆ ու ինայէթ:

Տիւնեալար տուրտուգճա Զարըզ Ուէսլինին
իսմինի պագի սագլալաճագ օլան պու իլահինին
մէշհուր պիր րէֆիգի «Էպէտի գայա, պանա օլ
սըղընաճագ գալա» իլահիսի տիր: Պու իլահի
ինկիլզ րուէսս ի րուհանիյէսինտէն թափլէտի

նամ պիր վաղին էսէրի օլուպ, գալէմէ ալընա-
լըտան պէրու 119 սէնէլէր կէշմիշ իսէ տէ, սէ-
նէլէրին միւրուրի անըն գըլմէթ ի զաթիյէսինի
էքսիլթմէմիշ տիր: Պու իլահի տախի «Եա Յի-
սուս, Բանը սէվէն» իլահիսի կիպի Բրիստոսըն
էմին պիր մէլճա օլտուղընը թալիմ էթմէսիյլէ,
զէնկին, Փագիր, պէօյիւք քիւլիւք, ալիմ, ճա-
հիլ, հէր սընըֆտան քիմսէլէրէ տէրտ վէ մէշագ
զաթ սաաթլարընտա ազիմ պիր թէսէլլի մէն-
պաը օլմուշ տըր: Տէնիլիյօր քի ինկիլթէրրա
գըրալիչասընըն միւլթէրէմ զէվճի Փրէնս Ալ-
պէրթ էօլիւմ հաթաղընտա իքէն, չօգ տէֆա
պու իլահիյի քէնտի քէնտինէ թէքրարլար վէ
անըն սէօղլէրինտէ ազիմ պիր թէսէլլի պուլուր
իմիշ: Թաթլը մագամլար ինսանըն հէր հալին-
տէ վէ պախուսուս խասթալըրը վագթընտա ին-
սանտա թարիֆի նագապիլ պիր թէէսիր Հասըլ
էտէրլէր: Վէ լաքին էօլլէ մագամլարա «Էպէտի
Գայա, պանա օլ սըղընաճագ գալա» կիպի պիր
իլահինին թէսքին էտիճի սէօղլէրի իլավէ օլու-
նաճագ օլուր իսէ, օլ զէման անլէրին Հուսուլէ
կիթիւլէմէլէրի խօշ թէէսիրի քի՞մ թարիֆ էտէ-
պիլիր: Պագ, նէ՛ տօլղուն վէ մանատար սէօղ-
լէրի վար:—

1. Էպէտի Գայա, պանա
Օլ սըղընաճագ գալա.
Սու իլէ օլ ազիգ գան՝
Պէօյրիւմտէն չըգըպ ագան՝
Ճիւրմիւմէ օլտուն դուֆրան,
Փաֆ գըլսըն պէնի Բահման:
2. Կէօղիւմտէն եաւ սէլ ագսա,
Ղայրէթիւմ աթէօ օլսա,
Պու էթմէգ կիւնահը տէֆ,
Անը սէն էտէրսին մահվ.
Սունաճագ եօգ պէտէլիւմ,
Սալթ խաչա տըր իւմիտիւմ:
3. Ճան պու վիւնիւտտէ իֆէն,
Կէօգ գափար էօլիւր իֆէն,
Հէմ գըյամ էթտիյիւմտէ,
Ճէլալին կէօրտիւյիւմտէ,
Էպէտի Գայա, պանա
Օլ սըղընաճագ գալա:

Պահարնը թաամիմ էթմիշ օլտուղըմըզ իլա-
հիլէրին ալթընճըսը «Պէօյիւֆ Զիմտէն պիր սէս
վար» իլահիսի տիր: Պու իլահինին հազըլմա-
սընա միւնասէպէթ վէրէն վազաա տիգզաթա
շայան պիր վազաա տըր: 1819 սէնէսինտէ Շէփ
լի նամ պիր ինկիլզ վաիզ փուլթիէրէսթ տիյար-
լարտա ինճիլին նէշը օլտուղմասը հազըլնտա պիր
կիրակի կիւնիւ պիր վազ վէրէճէյինտէն, օլ կի-
րակիտէն էվվէլ կէլէն Շաբաթ կիւնիւ տամատը
վաիզ Հիպըրա միւրաճաաթ էյլէտի քի մատտէ-
յէ միւնասիպ պիր շիր թէլիֆ էյէէսին: Հիպըր
գաշն փէտէրինին եանընտան գալըզպ օտանըն
պիր քէօշէսինէ չէքիլտի: Պիրազ վազթ հազ-
տըզտան սօնկրա գաշն փէտէրի հազըլանըն նէ
օլտուղընը կէօրմէք իսթէյիպ, անլատը քի իւշ
այէթ օլմուշ տըր: Պունլարըն վազա փէք մու-
վաֆըզ օլաճաղընը կէօրէրէք, Շէփլի անլէր ի-
լէ իքթիֆա էտէճէք իքէն, Հիպըր «Նալը, պու
գատարլա օլմազ, պիրազ տաշա իլավէ էթմէլի
յիմ» տէլիպ թէքըրա քէօշէյէ չէքիլէրէք տէօր-
տիւնճիւ այէթի տէ իլավէ էյլէտի: Վէ օգու-
նուլտուղընտա անլաշըլտը քի պու այէթ Հիս-
սիյաթ վէ շիյվէսինին ուլվիյէթի ճիհէթիյլէ
էվվէլէրի աշէթլէրին հէփիսինէ տէ ֆաիգ տիր:
Տիգզաթ էտէրսէնիզ կէօրէճէքսինիզ քի, Հի-
պըր սէօղլէրինի պիրուշ րիւզկեսարլար իլէ պի-
հուշ տէրեսայրա խիթապ էտէշօր: չէօյլէքի
տիւնեստա Քրիստոսըն իսմիյլէ խէլաս միւսթ-
տէսինի էտէճէք ինսան գալմամըշ իսէ, րիւզ-
կեսարլար եուճշապ Հուպուպ էթմէլէրի վէ տէր-
եսարլար ազըլն վէ միւտհիշ կիւմիւրտիւլէրիյլէ
օ իշի կէօրսիւնլէր: Հիպըրըն րիւզկեսար վէ տէր
հալարա միւրաճաաթ էթմէսի պիւլէնտ ալազ
իլէ Ալլահա Համտ էտէն շայիրալէր ալէյհինտէ
էֆէնտիմիզէ թէչէքքի էտէն Փէրիսիլէրէ Անըն
վէրտիյի ճէվապը խաթըրըմըզա կէթիլիր,—
«Սիզէ տէրիմ քի էկէր պունլար սիւքիւթ էտէր
լէր իսէ թաշլար նիտա էտէճէքլէր:» Պու իլա-
հինին միւլէլիֆի Րէճինալտ Հիպըր հազըլնտա
շու գատարընը իլավէ էթսէմ էյի օլուր քի, միւ
մաիլէյհ մուսթաթաէն Հինտիսթանըն Կալիա-
թա չէհրինէ Եպիսկոպոս թային օլտուղու, վէ
օրատա կէօրտիւլի իշ, եօրուլմազ պիւլէզ զայ
րէթ վէ իսթիսալա շաշան խալիս էսմիւր սա-
յէսինտէ իհրազ էթմիշ օլտուղը նամ ը պէնամը
աշան վէ ալամմ արասընտա իհթիրամ իլէ Հալա
հատ ու թիգքեսար օլտընըր: Պու իլահինին տէ
աշինի աթիտէ տէրճ էտէրէիզ:—

1. Պէօյիւֆ Զիմտէն պիր սէս վար,
վէ Հիմտ քարաֆընտան,
Պէրրազ Աֆրիգատան վար,
վէ միւֆէրքիի Ֆարստան.
Պիգէ շէֆգաթ էյլէյիմ,
Սարմըս պիգի մէմաթ,
Քի պուլալմ հայաթ:
Թէգ Իննիլի կէթիլիմ,
2. Խօս հալալար էսսէ տէ
Հէր տայիմ Սէյլանտա,
վէ հէր սէյրան էքսէ տէ
Ճանը ֆէրրահ օնտա,
Ալլահ փիւր զանիմէթլէ
Նիմէթ էքսէ իսսան,
Թաօ փուլարա հիւրմէթլէ
Սէհտէ էտէր ինսան:
3. Պիգ միւնէվվեր օլտը՞գ մը
Սէմալի մուր իլէ,
Պօրմու տա օ՞լմատըզ մը
Նուրսըզ կէգէմլէրէ,
Խէլաս նիտա էյլէյիմ,
Շատըզ սէտաալըն,
Հէր քայֆէյէ պիլտիլիմ
Անըն միւսթէսիմ:
4. Է՛յ րիւզկեսարլար, մէք էտիմ
Խէլաս միւսթէսիմի,
վէ տէրեսայր, տույուլուն
Քի Յիսուսըն իսմի
Պու տիւնեսայր եէնիմնէ,
Շէյթան օլուր նիհան,
Մէլէֆիւթիւ կէլիմնէ՝
Մէսուտ օլուր նիհան:

Իշպու մուսթաաար մալիմաթտան սօնկրա
պիր իքի իսթարաթ իլէ պէնտիմիզէ խիթամ վէր
մէլիյիզ: Եվվէլա, իլահիլէրիմիզի իսթիլամ ի-
լէ թէրէննիւմ էթմէլիյիզ: Էսէֆ օլտուղմազ պիր
խուսուտ տըր քի, իպատէթ էսնասընտա էտիլէն
հիւրմէթսիլիլին պէօյիւր դըսմը թէրէննիւմ
էսնասընտա կիւլմէք, սէօյլէմէք վէ Հաթթա
պիր շէյ հէմէքլիյի չօգ պիր շէյ եէրինէ դօյ-
մաղար: Թէրէննիւմ էտէր իքէն, Եիւլէրինէ վէ
կէօղլէրինէ պազսան՝ անլէրին քիլիսէ պինա-
սընտա՞ մը, Խօզսա թէաթրօ չէնասընտա՞ մը
օլտուղլարընա շիւպէն էտէրսին: Էյի օլուր քի
էօյլէլէր պու իլահիլէրին Սուրը Օգոստինոս եա
Սուրը Բերնադոս, Մարթին Լուտեր եա Չարլզ

Ուէսլի կիպի զաթլար թարաֆընտան թէէլիֆ, թէրէննիւմ վէ ալէլ խուսուս ինթիրամ իւէ Աւլաւա թագտիմ օլունուգլարընը տաիմա տէր-խաթըր էլէսինլէր: Օլ վագթ անլէրի աչգ ու սէվտա շարգիլէրի եա միլլի պէսթէլէր կիպի հիւրմէթսիգճէ թէրէննիւմ էթմէյէճէլէր:

Վէ Սանիէն, իւահիլէրիմիդի իպատէթ բու հու իւէ թէրէննիւմ էթմէլիլիգ: Շու խուսուսը ֆիքրլէրիմիդին լէվհալարը իւգէրինտէ պօղու-մագ հուրուֆաթ իւէ դալտ էթմէլիլիլ քի, իւահի թէրէննիւմ իւպատէթին մուհիմ պիր դըս-մը տըր: Շուրասընը ունութմամալըլը քի, Գէլամ Ուլլահ գըրաթ օլունուգլար եա վագ վէ-րիլիյօր եա տուա արգ օլունուգլար իքէն, նէ միգ տար իպատէթ էտէյօր իսէք, իւահի թէրէննիւմ օլունուգլար իքէն օ միգտար իպատէթ էտէյօրուլ վէ եախօտ էթմէք կէրէյիլ: Վէ լաքին հայֆա քի չօգ տէֆա քիլիսէլէրիմիդտէ իւահիլի վագթ տօլտուրմագ իշին թէրէննիւմ էտէրիլ: «Վաիլ տահա կէլմէտի. վաիլ կէլէնէտէք պօշ տուր-մալալըմ, պարի չէնէլէրիմիլ օյնասըն» տէրիլ: Իւահիլէ պաշարըլ, վէ լաքին իպատէթ բուհը տէնիլէն չէլ գէրէր դատար իւգէրիմիդտէ պու-լունմատըլընտան, աղըլարըմըլ իւահինին սէօղլէրինի թէրէննիւմ էտէր իքէն, Ֆիքրլէրի-միլլ եա Շամը եա տա Շարգը գիյարէթէ կիթմիշ օլուր: Պու հալտէ իւահի թէրէննիւմ իւհիլը զալլէրիմիդտէն սիւսուր էտէն պիր իպատէթ տէյիլ, իլլա պօղալ իւէ տուտաղլարըմըլ արա-սընտա հուսուլէ կէլէն պիր թագըմ սէս գալա-պալըլընտան իպարէթ օլունը օլուր: Պու եօլտա թէրէննիւմ էտիլէն պիր իւահինին՝ փուլթիլ-րէսթ թիպէթլինին տուա մաքինասը իւէ արգ էթտիլի իպատէթտէն, եա տա իթալեան սօգադ մուսիգլարընըն լաթէրմասընըն գօլընը չէվի-րէրէք հասըլ էթտիլի նաղմէտէն ֆարգը նէ տիր: Իմտի իւահիլէրիմիլի անլալալագ թէ-րէննիւմ էտէր իսէք, անլէրտէն չօղլարընը Հագգ թաալալա թագտիմ օլունմուշ տուալար օլտուլընը հիւս էտէրէք թէրէննիւմ էտէր իսէք օլ վագթ իւահիլէրիմիդտէն չօղլարընը տիւշ-միլ օլտուլարընը չուգուրտան չըգարմըլ վէ ան լէրի քիւրսի ի շահանէլէրինէ օթուրթմուշ օ-լուրուլ: Իպատէթտէ սէսլէրիմիլ իսէ «թընին էտէն պաղըր վէ շամաթա էտէն զիլ» օլմագըլգ-տան գուրթուրմուշ օլուր:

(ՎԵՐ.) ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Մօլտըն, Մէս.

ԷՎԼԵՆԱԷ՞Ք ՄԻ, ԷՅԼԵՆԱԷ՞Ք ՄԻ

Դ.

Իւշիւնճիւ պէնտին սօն իպարէսինին մէա-լի պաղը դարըլարըն քէնտի քէնտիլէրինի էվ թէգեինաթը կէօղէթմէլէրի իտի: Պունտան իքի սէնէ գատար էվլէլ պիր չէհրտէ գօճա իւէ դա-րը արասընտա գիքրէ շալան պիր վագաա վու-գու պուլտու, վէ պու վագաա պաղը դարըլա-րըն նէ տէրէճէտէ պասարլարը դըսսա, վէ քէն տի քէնտիլէրինի իտարէտէ աճիլ իքէն գօճա-լարընը թէրպիլէ էթմէյէ միւլթէտիր իմիլլէր կիպի պօշ իսիլեալա գահիլ օլտուգլարընը կէօս թէրիյօր:— Պրն. Կիրակոս (տէյէլիմ) հալը վագթը եէրինտէ օլան պիր ատէմ տիր. չէհրտէ պիր գաչ էվլէրէ մալիք վէ չէհրտէն պիր գաչ միլ ուգադտա տա եիրմի էյքըր պիր պաղը վար տըր: Իշ վագթընտա պու ատէմ քէնտի րէնչիմէ կիտէր վէ օրատա գալտըլը միւտտէթ դարֆըն-տա՝ քէնտի թամընը էլի իւէ փիշիրիլ եէր. դարըսը իսէ չէհրտէ քէյֆինճէ եէր իշէր վէ րա-հաթընա պագար:

Պիր կիւն Պրն. Կիրակոս ագչամըն սաաթ սէքիլինտէ աճ օլարագ էվէ կէլիլ. օթօմօպիլ կըրածա գօլտուգտան սօնկրա եօգարը կէլիլ վէ եէյէճէք պիր չէլ օլուպ օլմատըլընը սիւալ էթ տիլինտէ, «Հանըմ էֆէնտի» պիր խըրա իւէ, սըփըր վագթը կէչմիշ տիր, պու վագթը էվէ կէլէնէ թամա եօգ՝ տէյէրէք եօրըլն ատէմի կիւ գէլմէ թէրպիլէ էտէրէճէսինէ աղարլար: Պրն. Կիրակոս աճ աճընա եաթաղա կիտէմէյէճէյինէ գանի օլարագ քէնտի սըփըրընը էլի իւէ հա-ղըրլամաղա գալգար, վէ էվին դարշըսընտաքի պագգալա կիտէրէք պիր գաչ եումուրթա պիր աղ եաղ վէ պիրտէ էքմէք ալարագ տէօնէր: Պա-տէհու մըթպաղա կիտէրէք ալթէլի եագար վէ եումուրթալը եաղտա փիշիրիլ. ատէմ սօֆրա-տա էքմէյի տօղրամագտա օլուն, պու շաչընը դարը տըր մըթպաղա պիր էօրֆ իւէ կէլէրէք թա վալը գալրալամասըլլէ հէր չէյ փէնճէրէտէն տըչարը սօգաղա ֆըրլաթմասը պիր օլուր: Սէ-ֆիլ ատէմ հիշ աղընը աշմայրագ, թէքրարէն պագգալըն եօլունու էլէ ալըր, վէ թէքրարէն պիր գաչ եումուրթա տահա սաթուն ալարագ էվէ ալտէթ էտէր: Պու տէֆա Կիրակոս ախպար աղըլանարագ մըթպաղա կիրիլ գափուլը իշէ-րիտէն քիլթէլէրէք սըփըրընը հաղըրլար: Պու

զերքը էթտիլիմ վազաա կիրակոս ախպարըն պա-
շընա կէլէն ֆուրթունալարըն պիր նուսունէսի
տիր:

Ինսանիլէթ նամընա օլսուն սիզ սէօյլէյի-
նիզ. պու կիպի պիր դարը իլէ հա՞նկը առէմ
եաշայապիլիր: Գալլաճը պիր դարը իլէ սէ-
րայտա իսքեան էթմէքտէն իսէ, պիր մէթրուք
գուլլպէտէ եալընըզ եաշամազ միւրաճաճ
տըր:

Նէթիճէսի՝ արայա տիվօքս կերէր, դարը
վէ գոճա պիրի պիրլէրինտէն ալըլըրլար:
Պէօյլէ տիվանէճէ հարէթէթ էտէն պիր վալիտէ
նին գըզլարը նէ՞ կիպի պիր էվ խաթունը գլա-
ճազլար տէյու մէմուլ էտէրսինիզ: Պիր չօգ
գըզլար պու կիւն պասիրէթսիզ վալիտէլէրին
էվլատլարը օլտուգլարը իչիւն էվտէ գալմըշ
տըրլար: Ուօշ էվլէնսէլէր տէ նէ օլաճազլար:
Վալիտէյնլէրինտէն էօյրէնտիքլէրի աչնի տէրս
լէրի քէնտի գոճալարը իւզէրինտէ իճրայա գօ-
լաճազլար տըր: Սէպէպի նէ՞ տիր քի պու կիւն
պիր չօգ գոճալար ազշամ թաամընը եէմէլէրի
իլէ քէնտի քէնտիլէրինի տըշարը սօգաղա աթ-
մալարը պիր օլուր, վէ հէր քէն եաթտըգտան սօն
րա էվէ տէօնիւզ ուսուլճա եաթաղա սիվիլիւր-
լէր: Հաթթա պէն էօյլէ առէմլէր պիլիլիւր քի
էվտէ անճազ պիր գաճվէ ալթը էտէրէք էվտէն
էրքէն չըգարազ՝ պիրտէ կէճէնին սաաթ օն եա
օն պիրինտէ էվէ ալտէթ էտէրլէր: Կիւնլէրտէ
պիր կիւն ճիկքօ գարընըն պիրիսի ազասը պու-
լունտուղը քիլիսանըն չօպանըն՝ գոճասընը
իլթիքեա իչիւն կիտէր: Վալիլին հուզուրընա
կիթտիլինտէ վալիլ՝ սէօյլէ պագալըմ գըզըմ նէ՞
սըգընթըն վար տըր տէտիլինտէ՝ դարը քէնտի
նազլիլէթիլին շու սուրէթտէ պաշլար:

Էֆէնտիւմ, պէնտէնիզ պու գոճամ օլաճազ
առէմ իլէ արթըզ եաշայամամ, գոճամ թիւթիւն
իչէր, թիւթիւն չէյնէյիպ օրայա պուրայա թիւ
քիւրիւր, արատա պիր իթալէ ի լիսանտա պու-
լունուր, չօճուզլարը տէօյէր, մէզհէպի խու-
սուսլարա չօգ պիր էհէմմիլէթ վէրմէզ, եազ-
մուրլու կիւնտէ գօնտուրալարընը էյի թէմիլլէ-
մէտէն իչէրի կէլէրէք սօգաղըն չամուրընը պէ-
պէրապէր կէթիւրիւր, պիլիւմ իլէ քիլիսայա կիթ
մէզ, էնճամ էֆէնտիւմ պէն պէօյլէսի պիր գոճա-
լը իսթէմէմ տէր:

Վալիլ էֆէնտիւմ գըզըմ սէն պիր խրիսթիան
գարը օլարազ՝ լազըմ քի գոճանը սէնին Փազի-
լէթիլ հարէքէթլէրին իլէ գազանասըն, քէօթիւ-

լիւյէ գարշը անա սէն հիլմիլէթ վէ մուհապլէթ
իլէ վարընմալըսըն, էյի գօճա իլէ քիւմ օլսա կէ-
չիւն պիլիւր. վէ «տիւշմանընըզա էյիլիքտէ պու-
լունարազ անլէրին պաշընա աթէշ գօրլարը եը-
ղաճազսընը» քէլամընը հէր տէմ տէրխաթըր
էթմէլիսին, տէտիլինտէ գարը, վալիլ էֆէնտի
գօճամըն պաշընա գայնար սու տէօքտիւմ, ամ
մա աթէշ գօրլարընը եըղմայը տաճա թէճըրիպէ
էթմէտիւմ՝ տէմիլ տիր:

Պիր չօգ գարըլար քէնտի գօճալարընը հէր
տէմ իչիւն սըճազ սու իչիւնտէ սագլամազտա
տըրլար:

Նիզաճը վէ չօգ սէօյլէյէն պիր գարը իլէ
եաշամազ սալքի միւմքիւնիլ տիր, մէյէր քի
գօճա սօն տէրէճէտէ Յօր կիպի սապըրլը օլա:
Չօգ սէօյլէյէն պիր գարը իլէ եաշամազ գա-
տիմտէ օլան շէհիտլէր կիպի սաղ սաղ գէյլթ գա-
զանընա աթըլմազ տըր. հէր շէյէ պիր պէհանէ
պուլան պիր գարը իլէ սաքին օլմազ կէճէ վէ
կիւնտիւզ իյնէլի պէշիքտէ սալլանմաղա պէն-
գէր. քէնտի քէնտիլին ազիլէ եէրինէ գօշուպ
հէր շէյէ պիլիլիւմ գանն էտէն պիր գարը իլէ
տիրլիք էթմէյէ չալըճազ՝ գօյնուճա քիւրիւ ա-
լըպ եալմաղա պէնդէր. վէլ հասըլ իթթիֆազ
օրնայան պիր էվ քիւլիւք ճէհէննէմ սալըլան
սէզա տըր:

Պէնտէնիլին էֆէնտիւրնճա մէսէլէնին ան-
ճազ պիր թարաֆընը կէօրիւպ՝ օլ թարաֆտան
պաշա էթմէք՝ եանի սալթ նիսա թաիֆէսինին
յուսուրլարընը կէօրիւպ սէօյլէմէք վէ գօճա-
լարը սուլսուլ կէօսթէրմէք հազգանիլէթէ գար
շը արր:

Էրքէքլէր պիրէր մէլէք տէլիլ տիրլէր, օն-
լարըն տա քէնտիլէրէ կէօրէ գուսուրլարը վար
տըր. Փազաթ շունու տէլէպիլիլիւմ քի էյէր գա-
րըլար պիրազ ֆէրասէթ վէ պէյրէքլիք իլէ քէն-
տի գօճալարընը գուլլանմանըն հօլունու էօյրէ-
նէպիլսէլէր. պու կիւն տիւնեատա պուլունան
էն ֆէնա առէմ թալիմլի պիր արսլան կիպի օ-
լուր: Էն ճէպպար վէ զատտար առէմին տալի-
լինտէ էօյլէ նազիք տուլղուլար վէ ահէնը վէրէն
հիսսիյաթ թէլլէրի վար տըր քի՝ օնլարտան
ինսանը սէրմէսթ էտէն նազմէլէր չըգարմազ ի-
չիւն մարիֆէթլի, Փազիլէթլու, համիլէթլու
նիսա թաիֆէսինին հիւնէրլի փարմազլարընը
թօգանմասը լազըմ տըր: Լէթաֆէթ իլէ մէմլու
օլան պիր Փազիլէթլու գարը էն ֆէնա պիր գօ-
ճայա մալիք պիլէ օլսա՝ քէնտի Փազիլէթլի իլէ

ղատարը՝ հալիմ վէ ճէպպարը մաղլում պիր շախաա թահվիլէ էթարիէպիլիւր: Հէր դարըյա պու խուսուսի գապիլիյէթ Ալլահ թարաֆըն-տան աթիյէ հալիստէ վէրիւմիշ խէ տէ աճընը-րըմ աէմէյէ քի փէք աղլարը օնտան իսթիֆատէ հաէյօրլար:

«Փաղիլէթլի դարը քի՞մ պուլապիլիւր՝ Ա-նըն գըյմէթի ճէվահիրտէն չօզ զիյատէ տիր: Զէվճիւնին դալպի անա իթիմատ էտէր, վէ դա-նիմէթի էքսիք օլմազ: Մէրգուսէ անա ճէմիի էյամ ը էօմրիւնտէ քէմլիք էթմէյիպ էյիլիք է-տէճէք տիր:» Հիւսն քիզպ տիր, վէ ճէմալ ֆանի տիր, ամմա Բապպտան գօրգան դարը մէտէ օ-լունաճապ տըր:»

ՄԱՐԶ

Ֆրէգնօ, Բալ.

(Տէվլամ օլունաճապ տըր)

ԳԱԼՊ ՖԵՐԵԱՏԸ

Կէչտի կիթտի տէօրթ ամանսըզ սէնէլէր,
Պիսուչ գանլէ միւլէմմա օլտու էլլէր.
Գալտը՞ մը ա՛հ ու դար էթմէյէն տիլլէր,
Կէչտի կիթտի պինլէր իլէ օն պինլէր,
Եանը սըրա տա սապիլէր:

Վիրան օլտու շէն օճաղլար հէփ քիւլխան,
Փէտէր զաիպ, անա տուլ, էօքսիւզ սիւպեան,
Աճ սուսուզ տաղլարտա փէրմէ փէրուշան,
Եէյէճէք եօզ, ճիւմլէսի սէֆիլ իւրեան.

Տալանմազ պուշլարա տա ճան:

Բիմի էսիր, քիմի խասթա եաթադտա,
Բիմի հիշ պուլունմազ դարա պազաթտա.
Բիմի պիհուշ քէլամը եօզ տուտադտա.
Բիմսէ պիւմէզ աճէպ քիմլէ՞ր հայաթտա,
Սաղլըզ օլամազ մէմաթտա:

Կէչտի պու պիւհրանը, գանլը սէնէլէր,
Կէլտի եէնի տէհիր գուրթուլտու քիմլէր.
Միլլէթէ Թիւրքլէրտէն օլան պու գուլլար,
Տէվրլէր կէչսէ սէօյլէյէճէք պու տիլլէր.
Գան իշէն զալիմ վահիլէլէ՛ր:

Սալ ը ճէտիտ տէ գուրուլտու պիր տէվրան,
Սէն անտէ հաղրը օլ եա ատիլ Բաշման,
Կէօրմէյէլիմ պէօյլէ շէյլէր էլ ամա՛ն.
Միլլէթէ պաիւշ էյլէ եէնի պիր վաթան.
Ճիւմլէմիզ օլալըմ շատան:

Տէօնէլիմ Ալլահա էյ վաթանտաշլար,
Թէվպէքեար գալպիւնտէ պիր հայաթ պաշլար,
Օ գէման սիլիւնիւր ճիւմլէ կէօզ եաշլար,
Եէնի հայաթ, եէնի վաթան դարտաշլար.
Սէմայա եիւքսէլիւր պաշլար:

Ա. Խ. ՀՈՐԵՄԵԱՆ

Ֆիլատելֆիա, Փէն.

“THE NEW ARMENIA”

Պիր գաշ սէնէլէրտէն պէրու Նիւ Եորքտա նէշը էտիմէքտէ օլան THE NEW ARMENIA խտարէսի թարաֆընտան հաղըրլանմըշ պիր ըի-փօրթա կէօրէ 1918 տէ մէղքիւր զաղէթանըն նէշըի իշիւն աթի իւլ պէյան գէվաթ հէտիյէ ի նազտիյէլէրլէ իշթիւրաք էթմիշ տիրլէր:

Տիարք Աշոտ Թիւրեաքեան՝ \$2,000, Խա-Հ. Ամպրուկեան՝ \$110, Յ. Պարոյր՝ \$110, Ա. Հատուր Այվատ՝ \$250, Լ. Կոստիկեան՝ \$120, Քէշիշեան՝ \$60, Զ. Մաթիկեան՝ \$50, Ս. Նահիկեան՝ \$50, Մ. Զամալեան՝ \$50, Տ. Մ. Սարգիսեան՝ \$50, Ա. Քէլէկեան՝ 50, Յա-կոբիկ Սարաֆ՝ \$30, վէ Յովսէփ Փիւշման՝ \$25:

Տիւր Նիւ Արմինիա խտարէսի՝ զաղէթանըն մուհարրիւրի օլան Պրն. Արշակ Մահտեսեանըն խըտմէթիւնի ֆէվզ էլ ատէ թազտիւրլէ պէյան է-տէրլէր քի, մուսաիլէյհ պու զաղէթա վասիթա սիլլէ Ամէրիգա վէ էվրօփատա հիւքիւմէթ մէ-էմուրլարը վէ սաիր գէվաթ ը մուհիմմէնին տիզ գաթընը էրմէնի մէսէլէսիւնէ ճէլպ էթտիքտէն մատա, Ամէրիգանըն պէլլի զաղէթալարընա վէրտիլի տօլղուն պէնտլէրլէ կէրէք եէրլի վէ կէրէք էրմէնի մէշահիրի թարաֆընտան մէտէ ու սէնայա լայըզ օլմուշ տըր:

Ամէրիգալը տօսթլար թարաֆընտան եա-ղըլան թազտիւր մէքթուլարընըն մէալը շուն-տան իպարէթ տիւր — «Սիզին միւլէսսիր, գաթի վէ պուրհանլէ տօլու թահրիթաթընըզ՝ էրմէ-

ներկերին հուզուզընը աճախյ սուրէթտէ իհզար էտէրէր: Սիւղ եէնի էրմէնիսթանըն դահրաման փէշլամպէրի օլուպ, մէգըիւր մէմլէքէթի էվ-րօփա խարիթասը իւզէրինէ գօմաղա մուլաֆ-ֆազ օլտունուզ:»

MEN AND ISSUES զազէթասընըն պաշ մուհարիւրի տօք. Թրէտ Հէկըրտ՝ շէօյլէ տէ-միշ տիր — «Հայաստան ազատ օլաճադ տըր-վէ օլ կիւն եէթիշտիյինտէ պիլինէճէք քի, էֆ-քեար ք ումուռիյէ իւզէրինէ Տիւր Նիւ Արմինիա նըն թէէսիրի էքսիք օլմամըշ տըր:»

Տօք. Յ. Թիւրեքեան իման՝ «Հայրենիք» տէ նէշը օլունան պիր մէքթուպըյա աթիտէքի քէլամլարը իսթիմալ էյլէմիշ տիր — «Պ. Ար-շակ Մահտեսեան, կէօրիւյօրում քի շայան ք Հայրէթ պիր իշ իճրա էթմէքտէսինիզ: Խարիճ-տէն օլան Հիւսնէրին Հէր պիր նօգթասընա տէր Հալ լաշըզը ճէվապլար վէրէրէք էրմէնիին իհ մալ էտիւմիշ եախօտ աշազ ալթընա ալընմըշ հուզուզընը վիզայէ էտէյօրսունուզ... Պուն-ճա շէճաթլէ տէրիւհտէ էթմիշ իտիյինիզ իշի տէվամ էտինիզ: Պու ճիւմլէ նէճիպ զայրէթլէրի միւսթադպլէ Հիսապա դօյաճադ տըր:»

Տիւր Նիւ Արմինիա խտարէսի՝ մատտի վէ մանէվի իշթիրաքլարընտան տօլայը տօսթլարա արզ ք մէմնունիյէթլէ, իշպու զազէթանըն տէր իհտէ էյլէտիյի իսթիքլալիյէթ ի վաթան ի-չիւն եէնի սէնէյի թէպրիք, վէ մէսէլէյի Ամէ-րիգա էրմէնիլէրինին նազար ք տիգէթլէնա իւ Հալէ էտէր:

ԻՏԱՐԻ (Իմզա)

ՄԻԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԵՄԼԵՔԵԹՏԷՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Այնթապտան ալընան սօն խապէր՝ շէհր ի մէգըիւրիւն ինկիլզէր թարաֆընտան զապթ օ-լունտուզընը թէպշիր էտէյօր:

Մէվգիյաթտան սօնկրա ասըլ Այնթապ է-Հալիսինտէն անճադ 3000 էրմէնի գալմըշ իտի: Պունլարըն իւզէրինէ պաշգա եէրլէրտէն սիւ-րիւմիւշ 22,000 էրմէնի գամմ օլարադ, սայը 25 պինէ եէթիշմիշ:

Հալէպին տիւշմէսինի իշիտէրէք Թիւրքլէր Այնթապտաքի էրմէնիլէրի գըրմադ գարարընա կէլմիշլէր իսէ տէ, ինկիլզ գօմանտանընա եէ-

թիշտիրիլէն մալիւմաթ իւզէրինէ տէրՀալ աս-քէր սէվգ օլունուպ գըթալըն էօնիւ ալընմըշ տըր:

Գօլէճ, խասթախանէ վէ էյթամիսանէլէր սէլիմէն գուրթուլմուշլար: Պու խապէրլէր Այն թապտա գալմըշ օլան Տօք. Մէրիլ թարաֆըն-տան կէլմիշ իսէ տէ թէֆիւրիւաթլարը Հալա անլաշըլմամըշ տըր:

Մէքթուպ իլէ ախէր պիր մէնպատան պի-գէ կէլմիշ օլան մալիւմաթա կէօրէ, սիւրկիւն-տէն կէրի տէօնմէյէ մէգունիյէթ վէրիլմիշ օլան 6000 էրմէնիլէր Այնթապա տէօնմիւշ իտիքլէրի թէլէղրաֆիյէն Ամէրիգայա պիլտիրիլմիշ տիր:

Հալէպտէն Նոյ. 6 թարիխիյէ Պօսթոնտա Թօրոս էֆ. Ղազարեանա կէլմիշ օլան պիր մէք-թուպա նազարէն՝ փէտէրի Գալուստ աղա մա ֆամիլեա Հալէպտէ պուլունարադ պէօյիւք քիւ չիւք ճիւմլէթէն սաղ սէլիմ իմիշլէր:

Մէգըիւր մէքթուպտան անլաշըլտըղընա կէօրէ Թօրոս էֆէնտինին պիրատէրի Կարապետ էֆ. Ղազարեան վուզուաթ վազթընտա Հասպ էթ թիւմարէ Եօղլատտա պուլունարադ էՀալի ի-լէ պիրլիքտէ սէվգ էտիլմէմիշ իսէ տէ, մուախ խարէն Գօնեա թարաֆընա սիւրկիւն օլուպ օ-րատա սաղ իմիշ:

Պու խապէր շու ճիւհէթլէ տախի իւմիտ-պախշ տըր քի, Եօղլատտա Հիշ պիր էրմէնի գալ մալըպ ճիւմլէսի գըրըլմըշ տէյու ագտէմճէ ա-լընան խապէրին տօղրու օլմատըղը պունտան անլաշըլլօր:

Պէյրութտան ալընմըշ օլան ախէր պիր մէք թուպա կէօրէ՝ Այնթապլը Պրն. Յարութիւն Պասմաճեան — Քիւշիւք Ուսթա — Հալէպտէ մահպուս օլուպ, շէհրին ալընմասընտա ազատ սալը վէրիլմիշ տիր: Մէրգուճըն պիրատէր գա-տէլէրի Համատա պուլունարադ, քէնտի իշլէ-րիլէ մէշղուլ վէ րահաթ իմիշլէր:

Սահակեան Սահակ վէ Երուանդ Լիբանան-տա վէ րահաթ իմիշլէր:

Այնթապլը Գրիգոր Քզիրեանըն օղլու Յա-կոր Քզիրեան չիմտի իսքէնտէրիյէտէ Նազա-րէթեան Յարութիւն աղանըն եանընտա իշլէ-յէրէք, Ամէրիգատաքի ամմի գատէլէրինտէն — Պատ. Գէորգըն օղլուլարը Ռուբէն, Մուվսէս (միւթէվէֆիա) վէ Արմենակ էֆէնտիլէրին էտ-րէսլէրինի պիլմէք իսթէյօր: Մէրգուճ Յակոր Թիւրք օրտուսընտա ասքէր օլուպ Պաղտատըն

ալընձաւորնտա Ինկլիզէր էլինէ էսիր տիւշմիւշ վէ օրատան Մըսըրա կէշմիւշ տիր:

* * *

Պօսթոնտա մուգիմմ Մարաշըր տօսթլարըմըզտան Գրիգոր էֆ. Հայտոսթեան՝ պիրատէր զատէսի Միսաք էֆ. Հայտոսթեանտան ալտըղը մէքթուպլարա կէօրէ աթի իւլ պէյան մալիւմաթը պիղէ կէօնտէրմէյէ Հիմմէթ էթմիւշ տիր: «Մէվկիւլիւ Ամուճամ,

«Պոնտան իւշ սէնէ էվվէլ Մարաշտան չըգտըգ, Տուտու Հարսնուկըմ, պիղիմ Գրիգոր վէ էլիզա Եօլտա վէֆաթ էթտիւր. փէտէրիմ տախի գաշոր լաքին նէ՞րէ կիթտիյինի պիւմէմ: Պէն Տէր էլ Զօրտան պէշ կիւնլիւք Եէր աշաղըտա Հիթ նամ մաՀալտէ ասքէրլիք էտէյօրտուճամէլէ թապուրընտա. օրատա Ինկլիզէր էլինէ էսիր տիւշիւպ գուրթուլտուճ: Էյէր օն կիւն տաՀա թիւրքիւն էլինտէ գալսա իտիմ, պէն տէ էօլմիւշ իտիմ. պիր սէնէ չըպլադ վէ Եէվմիւշէ 50 տիրՀէմ էքմէք իլէ ասքէրլիք Եափտըգ, քէօթէք, քիւֆր, զուլմ պէրապէր: Պիր օգլա թաշը Եէրտէն գալտըրամայօր իտիմ. պիր գարըշ Եիւքսէք մաՀալէ իքի էլիմի Եէրէ գօմայընճա չըգամայօր իտիմ: ՄուՀաճիրլիքտէ էօյլէ փէրիշանլըզլար, էօյլէ քէօթիւլիւքէր կէօրտիւմքի, նէ ագլա կէլիւր, նէ տէ ֆիքրէ սըղար: Փանոս էմմիմ կիւ Մարաշտա գալտըլար. էնիւթէ Յարութիւն Այրանտա իտի. լաքին օրատա պուլուճանլարը տախի սիւրտիւլէր: Պաթոն Հէմշիւրէմ Տէր էլ Զօրտա իտի. վալիտէմ վէ իքի քիւշիւքէր մուՀաճիր քէստիքէրի Եէրտէ իտիւր: Պէն Եանլարընտա իքէն նէ Եէյէճէքլէրի վար Խտի, նէ կէյէճէքլէրի. չիմտիյէ էօլմիւշ օլմալըլար, չիւնքի չօգ սիւալ էյլէտիմ, խապէր Եօգ: Վարդիվար ամմուճամ կիւտէն պէս Գասպար Պատուելի վէ Յուվսէփ սաղ, կէրիսի վէֆաթ էյլտի:

«Քէօյլիւ Մովսէս վէ Պաղտիկ Նշան ասքէր օլարադ Տիյարպէքիւր թարաֆընա կիթտի իտի: Մովսէս Ուրֆատա պիր չօգ Մարաշըլար իլէ ամէլէ թապուրընտա վէֆաթ էյլէմիւշ: Զօգտան պէրու Մարաշտան խապէր ալամայօրուճ, օլ վաղըթլար Մէյրի, Ախրադ Արաքսի պաճըմ կիւ սաղ իտիւր: Շիմտի Ատանտա, Հալէպտէ Փըրանսըզ վէ Երմէնի ասքէրի վար Եաղընտա պիղ տէ Պէյրութա կիտէճէյիլ: Պէօրքիւ ՅուվՀաննէ

սին օղլու Տիգրան սիղէ չօգ սէլամ էտէր...
ՄԻՍԱՔ ՀԱՅՏՈՍԹԵԱՆ

Լէթիօն տ, Օրիան

Կէրի տէօնէն մուՀաճիրլէրտէն 500 գատար ճան տախի Մարաշա ալտէթ էթմիւշէր տէյուլ թէլէզրաֆիյէն իսթիխպար էտիւմիւշ իսէ տէ, անլէրին նէ Հալտէ պոճլուճտուգլարընա տախի թէֆէրիւաթ Եօգ:

Շիմտի ԳաՀիրէտէ պուլուճան Պրն. Քէրոլ քէ Տաքէսեան՝ Ամէրիգատա Մարաշըր Պրն. Վանըս ԲեաՀեաեանըն էտրէսիւնի իսթէյօր: Քէնտի սի Եախօտ պիլէնլէր՝ աթիտէքի իսմէ մալիւմաթ վէրսիւլէր:

Mr. B. Halajian, 3115 Washington St., Roxbury, Mass.

* * *

Նիւ Եորքտա մուգիմմ Հաճինլի Պրն. Առաքէլ Գալաճեանա Պաղտատտան Հէմշիւրէսի Տիկ. ԻսկուՀի Ռըգեան թարաֆընտան կէօնտէրիւմիւշ օլան Հոկտ. 28 թարիխի պիր մէքթուպտան, քէգա այնի մաՀալտէ Պրն. Սարգիս Մ. Թուրսարգիսեան թարաֆընտան կէլմիւշ Դեկտ. 10 թարիխի պիր մէքթուպտան չու աթիտէքի մալիւմաթ ալընմըշ տըր:

«Գալաճեան պապա վարպէտ Հաճինտէ գալտը, օղլու Մովսէս ասքէր օլարադ իղն իլէ Հաճինէ տէօնտիւ վէ պուճտան 6 այ էվվէլ պուլալա մէքթուպ Եաղմըշ իտի.» Պաղտատտա 3000տէն զիյատէ մուՀաճիրլէր օլուպ, պուճար արասընտա 600 գատար Եէթիւմլէր վար:

«Տիկ. ԻսկուՀի Ռըգեան՝ պիրատէրի Սիմոն վէ էնիւթէսի Գալուստ իլէ պիրլիքտէ 2½ սէնէ Քէրքուք տէնիլէն շէՀրաէ գալտըլար: Ռըգեան Յուվսէփ էֆէնտի վէ Տիկ. ԻսկուՀինին իքի չօճուգլարը Մուսուլ Եօլու իւզէրինտէ վէֆաթ էթտիւր: Քէրքուքտա շէտիտ գաՀթ սէպէպին տէն կիւնտէ Եիւզլէրճէ քիմսէլէր աճըլգտան էօլիւրլէր իտի: Մէքթուպը Եաղան Տիկին 5 այ պէրտէվամ օթ Եէյէրէք Եաղմըշ տըր: Հաճինտէն Քէրքուքա 8 ալտա Եէթիւմիւշէր. գըշըն աչըգ Եաղմուր ալթընտա Եիւրիւրլէր, վէ կիւճէ կիւնտիւզ վաՀշի Արապլարըն Հիւճմիւնէ Հէտէֆ օլուրլար իմիւշ: Պիր կիւնլիւք տօղրու Եօլը պրա գըպ 10 կիւնլիւք վէ սուսուգ Եէրլէրտէն էՀալիյի սիւրէրլէր իմիւշ քի, տալանամալըպ էօլսիւնլէր: Արփա վէ կիւկիւ տարըսը էքմէյինին տանէսի 4—5 դուրուճա, օ տա Եէնմէյէճէք տէրէճէտէ պօղուգ...»:

ԱՏԱՆԱ ԱԼԸՆՄԸՇ

Հալէպոտէն սօնրա Այնթապ վէ Ատանանըն տախի Լէժիօն ՏՕրիան նամ ինկիլդ վէ էրմէնի ասքէրլէրի մարիֆէթիլէ արնսորղընըն խապէր ի մէսէրրէթ էսէրի արնմըն տըր:

Հալա Մարաշտան պիր խապէր իշիտիրմէ-տի իսէտէ, օրանըն տախի արնմըն իտիրինէ պիղիմ շիւպէնիլդ եօղ տըր: Մուհաճիրլէրտէն 5000 նուֆուս Մարաշա, վէ 1000 դատար քէ-սապա կէրի կէլմիշ իտիրլէրի օլ մահալլէրին տախի արնմըն իտիրինէ տէլալէթ էտէր:

* * *

Պօսթոնտա մըլզիմ Տիկ. Մարգարիտ Իւ-վէղեանա Հալէպոտէ մախտուժը Յակոբ էֆ. Իւ-վէղեանտան Հէնուզ կէլմիշ օլան պիր մէքթու-պա կէօրէ՝ քէնտիսի Հալէպոտէ վէ էնիշթէսի Արամ էֆ. Պաղտիկեան մաֆաճիրլեա Թարսուս-տա պէր Հայաթ իմիշլէր: Պու խապէր սէնէլէր-տէն պէրու էվլատ ճիտա պիր վալիտէշի մէս-րուր գըլտըղը կիպի, մէրգուճան կէնճ վէ թա-լանթ սահիպի խօճալարը թանըյան պիլճիւմլէ տօսթլարա տախի պատիի մէսէրէթ օլաճաղընը պիլտիրիմիլ իշիւն իշպու խապէր ի սիւրուր է-սէրի մաէլ մէմնուճիյէ դաղէթամըղտա իլան է-տէրիլդ: «Ալլալըն պիր կիճէ տուրուր, սապաՀ-լայըն կէլիր սիւրուր:»

Տիրին Իւվէղեանըն թէշէքքիւր փէշէքէշի Հալինտէ դաղէթամըղ իտարէսինէ իրսալ էթ-միշ օլտըղը պէշ տօլարը իքի միւհթաճ զաթլա-րըն ապօնէ պէտէլլէրինէ Հասր իլէ պիղ տախի քէնտի թարաֆըմըղտան օլ Հէտիլէյի պէօյլէճէ սաիրլէրէ վաղֆ էթմէքտէ իքի զաթ մէսէրրէթ Հիսս էտէր իլդ:

* * *

Աթիտէքի մէքթուպը Հէմշիրէմ Տօք. Եփ-րոս Տուտաղեան՝ պիր դաշ կիւն ագտէմ՝ Շամ-տա պուլուճան եէկէնիմ Արսէն էֆ. Տուտաղ-եանտան ախը էյլէմիշ տիր: «Կիլիկիա»յը օ-գուճան Ատանալըլարա ճալիպ ի տիղզաթ օլա-ճաղընը պիլտիրիմտէն, օլ մէքթուպըն «Կիլի-կիա»տա պանընը միւնասիպ ատտ էյլէտիմ:

«Սէվկիլիւլի Հէմշիրէմ Եփրոս խանըմ, Ճիւմլէմիլդէ մախսուս սէլամ էտէրիլդ: Պուն-տան 3 սէնէ էվլէլ մուհաճիր օլտուզ, չօղ մէ-չազգաթտան սօնրա Շամ Ը շէրիֆէ վասըլ օլ-տուզ: Վալիտէմ Հայկանուշ իքի պուչուք սէնէ էվլէլ վէֆաթ էթտի, պիրատէրիմ Արամ տախի պուճտան 23 կիւն էվլէլ վէֆաթ էթտի, շիմտի

պուրատա Հէմշիրէմ Լութֆիլիյէ իլէ պէն դալ-տըմ: Չօղ շիւքիւր Ալլահա ճանըմըղ սաղ տըր, սիղին տէ սաղ սէլիմ օլտուղընըղտան խապէր պիլտիրինիլդ: Մարգարիտ Անամըն էլլէրինի պուս էտէրիլդ, Մէննուշ Տուտուճա, Սէմակիլ Տուտուճա, էմմիմ ՅուլՀաննէսէ, Հէմշիրէմ Լութ-ֆիլիյէ վէ պէն մախսուս սէլամ էտէրիլդ: Այկիւլ խանըմ կիլ տախի պուրատա տըրլար: Յակոբ աղա Տանիլէան իքի սէնէ էվլէլ վէֆաթ էթ-տի: Անճաղ պու դատար հաղա պիլտիրիմ: Պի-ղիմ իշիւն տիւշիւնիւնիւլդ, պիղի խաթրընըղտան չըզարմայընըղ: ԱՐՍԷՆ ՏՈՒՏԱԳԵԱՆ»

Միւլէլիֆ էֆէնտի, պու գըսսա մէքթուպ պիլթիւն ֆամիլեանըղտա պէօլիւք պիր Հէյէ-ճան մէյտանա կէթիրտի: Շիմտիյէ դատար դա-զէթալարտա վաղըթ պէ վաղըթ դօնուլան էսա-մի արասընտա եէյէնլէրինի խմլէրինի կէօր-մէյէրէք, պէլքի ճիւմլէրսի տէ վաֆաթ էթտի լէր տէյիւ զանն էտէյօր իտիք. շիմտի իքիսինին պէր Հայաթ օլմասը խապէրի պիղի ֆէվզ էլ տտէ մէսուտ գըլտը:

Մէքթուպտա զիքր օլունան Այկիւլ խանըմ Պատ. Արիստակէս Նուսիճեանըն Հէմշիրէսի տիր: Յակոբ աղա Տանիլէան՝ Ամէրիգատա եէտի սէնէ դալտըղտան սօնրա, 1897տէ Ատա-նայա ալտէթ վէ օրատա Այկիւլ խանըմ Նուս-իճեան իլէ թէէհիւլ էթմիշ, վէ սէնէլէր մի-րուրընտա կիւզէլ պիր ֆամիլեայա մալիք օլ-մուշ իտի: Ատանա գըթալընտա Ամէրիգայա կէլմէյէ չալըշտը իսէ տէ, կէօղիւնիւն զալիֆ-լիյի իշիւն գապուլ օլունմայըլ՝ Ճէնուպի Ա-մէրիգայա կիլթմէյէ մէճպուր օլտու, օրատա աղ պիր միւտտէթ դալտըղտան սօնրա եինէ Ատա-նայա ալտէթ էյլէտի: Պիր աղ քէնտի քէնտինէ կէլմէյէ պաշլատըղը կիպի պու մուհարէպէ զէ-մանընտա սիւրիւն օլտու վէ մէքթուպըն տէ-տիրինէ կէօրէ եօլտա վէֆաթ էյլէտի:

Թիւրքիւն աՀվալը բուհիյէսինէ էլիտէն ա-չիւն օլան պիրի՝ օնտա Հիւրըրիյէթ վէ սաա-տէթ միւշահատէ էտէմէղ: Անըն Հիւրիւմէթի Թիւրքիւտա տէվամ էթտիքճէ էրմէնիլէրէ սա-ատէթ օլմայաճաղընա էմին իմ: Քէնտի էրմէ-նիլէրի սիւրկիւն էթտիլի իշիւն ինչալլաճ քէն-տինի տախի Գօնեայա սիւրկիւն էտէճէքլէր: Թիւրք Հիւրիւմէթիւնին խարապ օլմասը՝ Թիւրք էՀալիսի իշիւն տախի պաղը տէրէճէ պէրէքէթ օլաճաղ տըր: Թ. Մ. ՏՈՒՏԱԳԵԱՆ